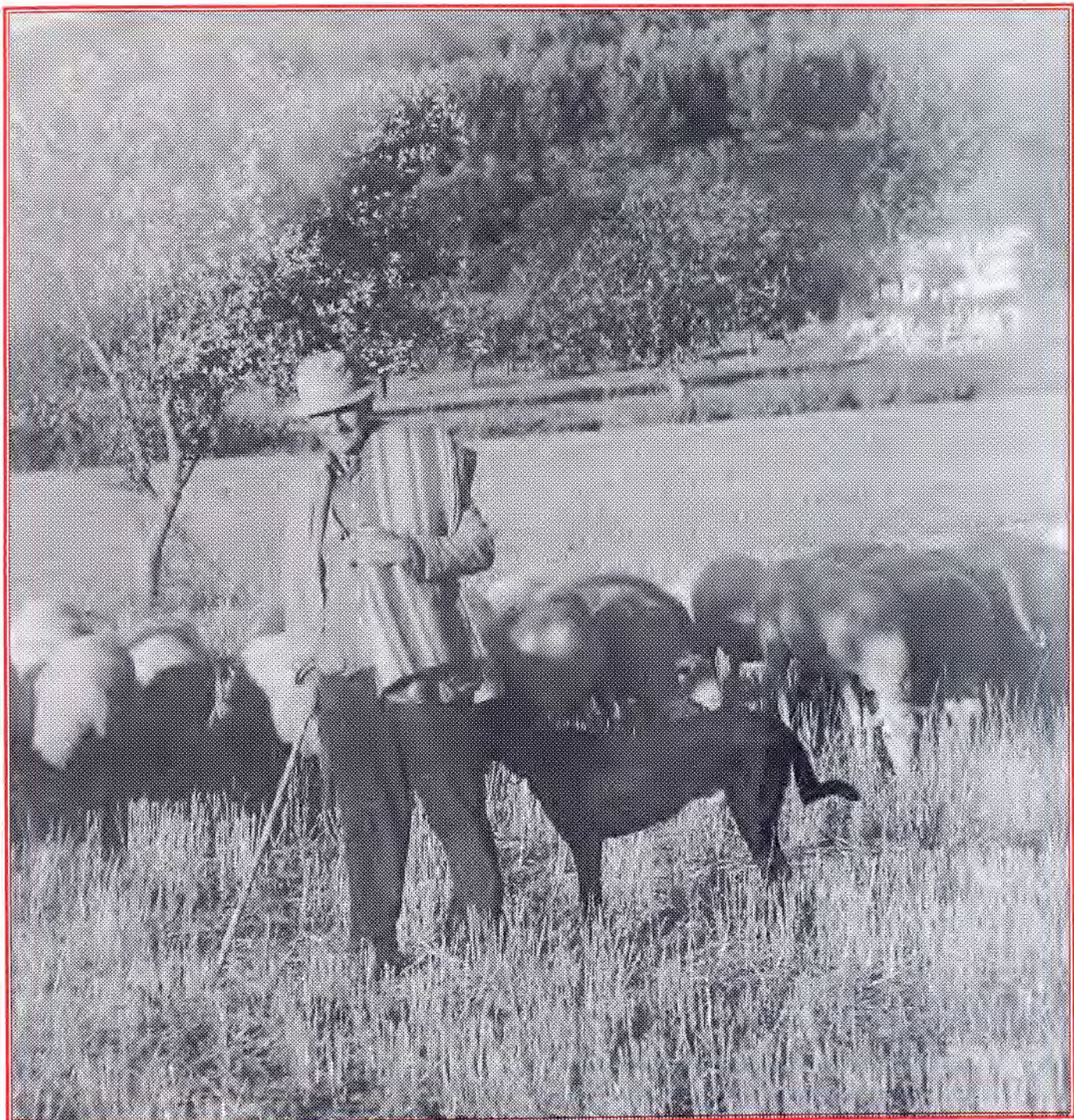

DAMUNT DAMUNT

REVISTA D'INFORMACIÓ LOCAL

SANT JOAN - JULIOL 1994 - Nº 38

DAMUNT DAMUNT

Revista d'Informació local
SANT JOAN (Mallorca)

Juliol 1994 - Núm.38
Depòsit legal PM-673-1991

Domicili:

Major, 68
07240 Sant Joan (Mallorca)
Tel. 52 61 83

Director:

Miquel Florit Huguet

Col.laboradors:

Antoni Amengual Barceló
Antònia Amengual Salvà
Francesc Alzamora Bauzà
Joan Barceló Serra
Margalida Bauzà Bover
Guillem Company Bauzà
Gabriel Company Gayà
Nino Company Pérez
Carles Costa Salom
Josep Estelrich Costa
Catalina Lluïsa Gayà Bauzà
Antònia-Pilar Mas Jaume
Cati Fullana Matas
Gabriel Monserrat Monserrat
Catalina Jaume Ginard
Joan Jaume Nigorra
Bàrbara Matas Sastre
Joan Matas Sastre
Guillem Bou Mas
Joan Gayà Matas
Antònia Torrens Jaume
Maria Ordinas
Marc Vidal Bonet

Imprimeix:

TIRRENA, S.A.

TEL: 55 52 12

C/ Pintor Joan Gris, n° 2
MANACOR

Tirada: 400 exemplars

CONTINGUT

NOTICIES LOCALS	3
ALTRES INFORMACIONS I COMUNICATS	11
POEMES, GLOSES I GLOSADORS	13
ENTREVISTA	15
COL.LABORACIONS	
-Els rectors de Sant Joan (ss. XVI-XIX)	17
FOTOGRAFIES AMB HISTÒRIA	20

NAIXEMENTS

Josep-Ramón Bauçà Santandreu, va néixer el passat dia 14 de juny.

Es fill de Josep Bauçà Mesquida (Jordi) i de Francisca Santandreu (de Petra).

La nostra enhorabona als pares, padrins i més família.

DEFUNCIONS

Joana Aina Company Gayà (Penya), va morir el passat dia 26 de juny a l'edat de 78 anys.

El nostre condol a la seva filla Margalida, fill polític Francesc, nétes i més família.

Miquel Bauçà Sastre, conegut p'en Miquel Sastre, morí el passat dia 3 de juliol a l'edat de 70 anys.

Era el penúltim de 8 germans. Estava casat amb la porrerenca Francisca Garau Mora i tenia 4 fills.

Miquel "Sastre" era un pastor experimentat. Quan tenia 19 anys començà fent de pastor a Son Oms i més tard a Son Redó. Va estar 4 anys a Son Duran i altres 15 anys a Son Pollencí (Son Ferriol) on també tenia ramaderia de vaques i ovelles.

Com a pastor coneixia la fesomia de tots els animals del seu ramat, sabent aquest anyell és tal o qual ovella.

A més de bon pastor, era Miquel "Sastre" una bona persona que gaudia de l'apreci dels qui el tractaren directament. El que va quedar patent el dia del seu funeral, al qual acudiren els santjoaners i gent de fora Sant Joan, antics amos i senyors i amics que apreciaven a Miquel i a la seva família.

Joan Gayà Mas (Gana), morí el passat dia 15 de juliol a l'edat de 80 anys.

En Joan Gana ha mort a Inca, on residia des de fa molts d'anys, on va exercir de funcionari de Correus fins a la seva jubilació.

Deixa vídua, 3 fills i 6 nets.

Descansi en pau el difunt i rebín el nostre condol la seva vídua, fills i altres parents.

Desfilada de modes del I.E.S. Na Camel.la amb la participació d'Antònia Matas i Keta Karmany

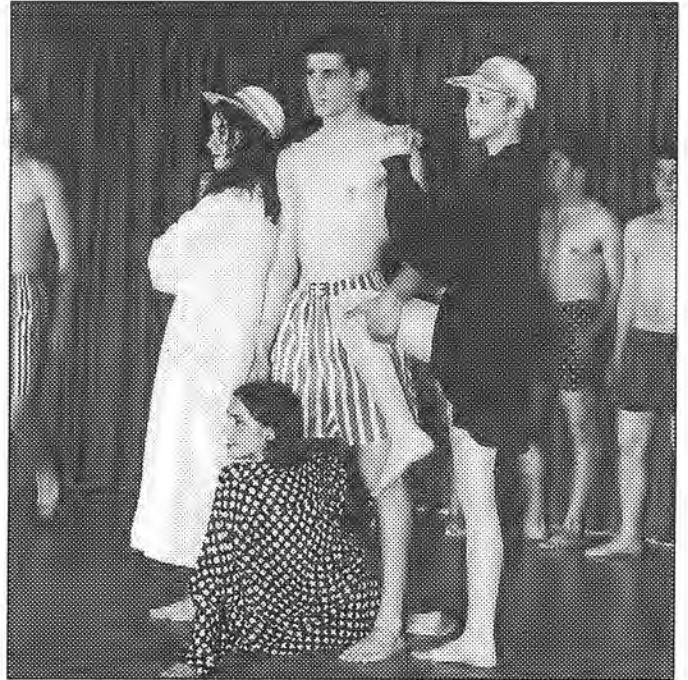

El passat dia 5 de maig, a les 9 del vespre en un dels locals del restaurant Molí d'en Sopa de Manacor se celebrà un "pase" de robes, en el que participaren una trentena de models, entre els quals hi havia infants...

Es calcula que hi assistiren unes 900 persones. Hi havia preparades 600 cadires i al final molta de gent va tenir que estar dreta.

La finalitat d'aquesta desfilada de modes era col·laborar amb el viatge d'estudis que realitzaren els alumnes de Na Camel.la, que visitaren Itàlia.

Hi participaren les tendes i firmes comercials Mango, Amano, Gogo, Esports Perelló, Masters, Eden, Camelot, Ca Ses Salvadores i Sastreteria Duran.

Entre les robes presentades hi havia roba jove, tendències hippis, roba de vestir i roba interior discreta.

L'organització, una bona organització, posà un autocar per a la gent que no tenia com desplaçar-se des de Manacor.

Durant la vetlada va actuar el grup de dansa moderna de l'escola i els assistents foren obsequiats amb una copa de cava o refresc.

La notícia, que donam amb un poc de retard per causa de no disposar abans de les fotografies que s'acompanyen, no tendria massa importància per a alguns santjoaners, si aquesta desfilada de modes no hagués comptat amb la participació de les dues santjoa-

neres **Keta Karmany i Antònia Matas**, dues models que no és la primera vegada que triguen una pasarel·la, tenint una innata elegància, a més d'altres qualitats, el que fa que amb satisfacció i alegria, duguem els seus noms i fotos a les pàgines de Damunt Damunt.

Fra Francesc Oliver Gayà, TOR

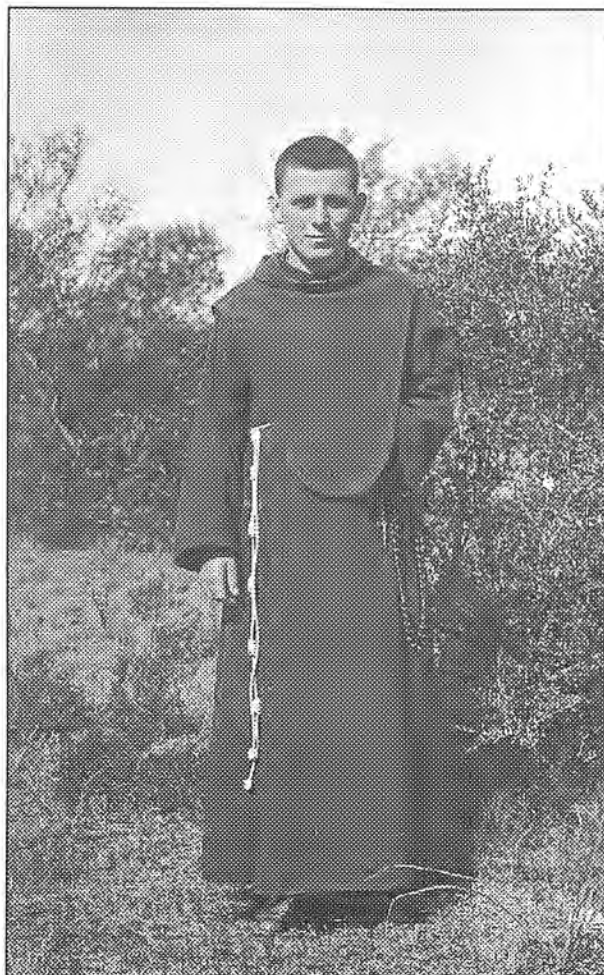
Francesc Oliver va néixer a Sant Joan el dia 5 de gener de 1904, fill de Bernadí Oliver Gual i Catalina Gayà Mates. Fou batiat el dia següent i confirmat el 30 de juliol de 1916.

El dia 17 d'agost de 1919, va vestir el nostre hàbit franciscà al convent de St. Antoni de Pàdua d'Artà i va fer els primers vots a aquest mateix convent el 30 de juliol de 1920. Professà solemnement a Roma, el dia 8 de desembre de 1928.

Durant el noviciat va fer d'escolà i almoïner per ajudar al convent d'Artà (tots els dimarts en honor de St. Antoni i els divendres en honor de la Puríssima).

ma).

Acabat el noviciat, el mes de setembre de 1920 va ser destinat a La Porciúncula, on exercí com ortolà i ajudà a la construcció del edifici del Col·legi-Seminari, que seria inaugurat l'any 1923. Degut al servei militar passà a viure a Inca, el 31 de gener de 1927, on ajudava amb la neteja del convent d'Inca. Al capítol de 1928 va ser destinat a S. Joan Degollat de Roma, on partí el 20 d'agost de 1928 (arribà el dia 23); allà va servir els germans com a porter. Tornà a Mallorca el 29 d'abril de 1932, residint a St. Francesc de Ciutat (Cuidà de la neteja del S. Seràfics), on residí fins el mes de gener de 1934 en que va tornar a Roma. Després de 9 mesos va ser destinat a EE.UU,

"Digitals" un nom que comença a "sonar"

El jove pianista Pere-Josep Barceló Bauzà, que formà part del grup local "Carrutxa" des de la seva fundació, s'ha independitzat formant parella amb Margalida Nicolau Mayol.

Pere-Josep en el teclat i Margalida com a veu formen un duo del que n'haurem de parlar amb més extensió.

La seva primera actuació en públic fou el passat dia 3 de juliol en el restaurant-bar Can Bernat de s'Illot.

Hi ha la possibilitat que durant les properes festes patronals a finals d'agost, tinguem l'oportunitat d'escoltar aquesta parella de joves santjoaners.

Pere-Josep Barceló ha actuat en dues ocasions en motiu del Concert de Nadal per Joves Interprets i Margalida Nicolau ha participat durant molt d'anys en l'Agrupació Aires de Pagesia.

El grup Carrutxa se renova

A l'igual que totes les coses vives i dinàmiques, el grup musical local Carrutxa ha anat canviant o substituint alguns dels seus components.

Antònia Riera Salom és des de fa poc més de mig any la nova pianista i cantant del grup Carrutxa.

Antònia Riera va néixer a Petra ara fa 18 anys. Ha estudiat COU a Manacor i ha format part de la Banda de música de Petra, on tocava clarinet.

Ella diu que està "loca" per la música i ha realitzat 4º de solfeig i 2on de clarinet i piano.

En les hores "lliures" treballa en el bar de la seva família (que està ubicat a la Plaça del Pare Serra de Petra) i és aficionada al ping-pong, tennis, futbol, etc.

En opinió personal d'una amiga seva i de D.D., és una noia simpàtica, es fa molt amb la geny i té molt bona veu.

Ella diu amb molt bon humor que es "fanera i no discuteix"

juntament el P. Joan A. García.

El 10 de setembre de 1934 va tornar a Mallorca i el dia 17 partí cap a EE.UU. de nortamèrica, residint a NEWARK, New Jersey, parròquia de St. Josep (ara Immaculat Cor de Maria) servint a la fraternitat com a cuiner, escolà i cuidant del manteniment en general del convent. Degut a dificultats amb la vista, el dia de St. Josep de 1944 es va veure en la necessitat de tornà a Mallorca. Des de llavors ha residit al convent de St. Francesc de Ciutat, on ha ajudat amb mesura de ses possibilitats que la seva pèrdua de vista l'hi han permès, ajudant a la cuina, la porteria, amb la neteja. Abans de la reforma litúrgica del Vaticà II, ajudava a totes les misses que l'hi era possible.

El dia 7 de gener d'enguany es va festejar a la fraternitat de St. Francesc de Ciutat el 90 anys d'edat, que havia complit el passat dia 5, els 70 anys de fidelitat religiosa i de servici a la Província Franciscana de la TOR. De tots aquests anys de vida religiosa, 50 els va passar al convent de ST. Francesc de Ciutat.

El dia 22 de juny de 1994, després del migdia va ser cridat a la casa del Pare, després d'uns dies de ser hospitalitzat a la Policlínica Miramar de Ciutat.

(Fra Nicolau Sastre, tor.)

Qui era aquest Frare Franciscà?

Per les notes biogràfiques transcrits per Fra Nicolau Sastre, coneixem la vida religiosa o "oficial" d'aquest franciscà santjoaner.

Més d'un es preguntarà: Qui era aquest frare.

De l'informació que ens ha facilitat Miquel Bonet Sastre, cosí del finat, sabem que Fra Francesc Oliver era fill de Bernadí de s'Almudaina i de Catalina Cambuixa

Fra Francesc tenia dues germanes, que molts de lectors han conegut. Catalina i Margalida que foren conegudes per "Ses Mudainetes", les quals moriren essent fadrines en data del 7-1-87 Catalina i 8-3-85 Margalida.

La llar de les germanes Oliver Gayà, era en el carrer del Sol número 4, on actualment hi viu una família anglesa, els Jarvis, un matrimoni amb 4 fills, que assisteixen al Col·legi Públic Son Juny i que parlen el mallorquí, estant ben integrats.

Per les dades transcrits per Fra Nicolau Sastre, saben que les dificultats visuals que patia Fra Francesc, venien de molt enrera, per les que tornarà a Mallorca l'any 1.944. Fou en Estat Units i per causa d'una medicina aplicada a un company de religió, i no essent degudament advertits del perill que implicava la manipulació de tal medecina, li ocasionà una pèrdua progressiva de la vista, fins arribar a la ceguera total.

Festa del sol que balla: Sant Joan 1994

El passat 24 de juny l'Associació de Pares d'Alumnes del Col·legi Públic Son Juny de Sant Joan, organitzà un any més la Festa del Sol que Balla, comptant amb la col·laboració de l'Ajuntament, La Caixa, Banca March, Sa Nostra, Consell Insular de Mallorca i Govern Balear.

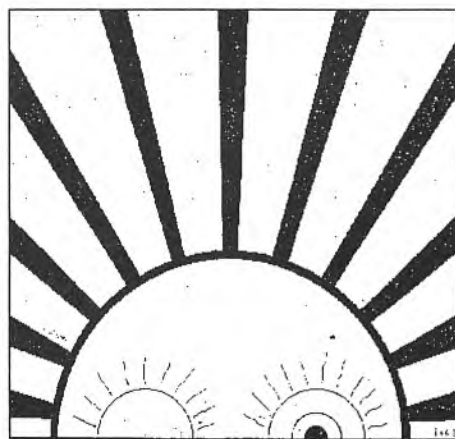
Els actes començaren a les 6 amb la sortida de sol a Consolació, seguidament jocs i cucanyes, missa de campanya, xocolatada amb ensaïmades per a tots els assistents. A les 11 hi va haver carreres de cintes a la Plaça de la Constitució. A les 6 de l'horabaixa partit de futbollet (categoria iniciació) a la Plaça de la Constitució entre el Sant Joan-Montuïri.

A les 18'30 h. l'actuació del Grup d'Animació Infantil "Paperins" i a les 22 h. mostra de ball mallorquí a càrrec del Grup local Aires de pagesia, amb ballada popular per a tothom i traca final i fi de festa.

Foren confeccionats uns programes de la Festa que mereixen un comentari a part. La portada, obra de Joan Serra Cuxart, és a nostre criteri, francament extraordinària. Ignoram la professió de l'espòs de Margalida Bou, però aquesta portada pareix obra d'un "professional" del cartell i la publicitat.

Un acert també la dels organitzadors de publicar a les contraportades tots els dibuixos que es varen presentar pel concurs de la portada. Distintes contraportades que hem pogut observar, són dignes "finalistes" per la seva expressivitat-originalitat.

Molts d'anys i enhorabona.

Arnau Matas Mayol, distinguit com a màxim golejador

La temporada 93-94 ha estat molt "moguda" per a aquest jove futbolista santjoaner. Arnau Matas va passar del Club Deportivo de Petra als cadets de Vilafranca, jugant mitja temporada en aquest equip, marcant 7 gols, que el varen convertir en el màxim golejador de l'equip. L'altra mitja temporada va jugar amb el Montuiri, gràcies a la recomanació dels directius del Vilafranca que propiciaren que Arnau passàs a jugar a un equip de més categoria com és el Montuiri que milita en 1ª Divisió. Quan ingressà al Montuiri de seguida es va guanyar la titularitat com a davanter, d'aquí que només en 9 partits va marcar 6 gols, que confirmen el merescut trofeu de "màxim golejador".

Antoni Karmany al Campionat d'Espanya

Com ja donàrem compte en l'edició anterior el nostre ciclista veterà Antoni Karmany havia conseguit el Campionat de Balears, doncs aquesta circumstància va fer que el passat dia 22 i 23 de juny participàs al Campionat d'Espanya que se celebrà a Sabiñanigo (Osca), a on després d'una cursa correguda amb seny, es va classificar en la dècima posició. El fet de participar i el quedar dins els deu primers, ja és una bona notícia.

Escoleta d'estiu

Per fer amenes les vacances d'estiu, s'ha tornat organitzar l'anomenada "Escoleta d'Estiu". Cuiden de la seva celebració les monitores Cati Torrens i Marta Company, que compten amb la col·laboració de l'APA, de l'Ajuntament i dels pares dels infants.

Són bastants els qui hi participen als diferents tallers de pintura, ceràmica, manualitats, música, narració, contar contes, etc.

Estàncies a Estats Units

Margalida Mates Dalmau (de la Carnisseria) va partir el passat dia 29 de juny a Estats Units, a l'Estat de New Jersey, on hi romandrà durant un mes, convivint amb una família nordamericana.

La finalitat d'aquest viatge és perfeccionar l'idioma anglès.

Margalida que ha acabat tercer de BUP a l'Institut Mossèn Alcover de Manacor, ha realitzat el viatge juntament amb altres 17 estudiants mallorquins que s'han traslladat a E.U. amb la mateixa finalitat de perfeccionar l'anglès.

Esperam que l'encantadora Margalida ens pugui contar moltes coses a la tornada, sobre aquesta experiència.

Projecció dels fills d'emigrants santjoaners a l'Argentina

Durant el passat mes de maig visità Sant Joan, Joan Carlos Sastre, que anava acompanyat de la seva esposa Celia.

Joan Carles Sastre es nét de Joan Sastre Garí, que fou conegut per El Rei Herodes. L'objecte del viatge era el conèixer les arrels de la seva ascendència, visità la casa on varen néixer el seu pare i viviren els seus padrins. Acompanyats dels seus cosins Miquel Bonet Sastre (de Ses Roques) i de la seva esposa Francisca, visitaren el poble, l'església parroquial i l'oratori de Consolació que els agradà molt.

Joan Carles Sastre ha estat durant molts d'anys el gerent apoderat dels magatzems Beige de Bahía Blanca (Argentina), que és l'equivalent a Galerías Preciados de Palma de Mallorca. Aquest descendent de Santjoaners ha estat soci i president del Club Los Leones que es dedica a ajudar els necessitats.

Joan Carles i la seva esposa després d'una estància de 5 dies per Mallorca, durant un mes han visitat les principals ciutats espanyoles.

Seran asfaltats alguns carrers i camins del nostre terme

El passat dia 5 de juliol l'Ajuntament celebrà Ple Extraordinari per tractar sobre diversos assumptes. Presidí la sessió el batle Gabriel Mora, assistint els tinentes Batles Joan Matas Antich i Miquel Torrens i els regidors Gracià Sanchez Font i Pep Mas Llaneras, així com també la Secretària-Interventor habilitada Catalina Pocoví.

Faltaren a la reunió, sense haver excusat la seva assistència els regidors Guillem Mas, Joan Barceló Mesquida, Joan Matas Gayà i Francesc Nicolau. Tres assistents entre el públic. Dos "informadors" i un tercer.

La falta d'alguns regidors i el poc públic assistent no lleven interès a la reunió, ja que durant la qual s'informà i se prengueren uns importants acords.

Dos projectes d'obres a realitzar durant l'exercici de 1.994 dins el Pla d'Acció Especial (PAE) 1.994-1.997 del Consell Insular. Així fou aprovat el Projecte de "Pavimentació Camins i Vials Urbans, accesos a la població de Sant Joan", redactat en el passat mes de juny per l'Enginyer de Camins Josep Garau, amb un pressupost de contrata de més de 25 milions. Concretament per la quantitat de 25.174.052 pessetes.

Dels quals 15 milions són per a camins rurals i els altres 10 milions per a vials urbans, a més de 594.605 pessetes en concepte d'honoraris de redacció del Projecte, a càrrec exclusiu de l'Ajuntament...

Els camins que seran asfaltats són els de Binifarda i el d'Es Revel·lar (començant a les proximitats del Garrover de Sa Marquesa, passant per la finca que fou d'Antoni "Ferregut" (Mal) i fins al carrer Jaume Mas Noguera.

Els carrers que seran asfaltats, alguns dels quals estan amb el paviment molt deteriorats, són Passeig Mn. Bartomeu Bauçà (Consolació), Pau, Fra Lluís Jaume, Jaume Mas Noguera i Sant Nofre.

S'aprovà igualment, el Projecte de "dotació de Serveis en carrers de Sant Joan" redactat el passat mes d'abril pel Servei de Vies i Obres del Consell Insular en règimen de cooperació, amb un pressupost de contrata de 9.589.518 pessetes.

El Batle donà per acabada la sessió a les 22'20 durant aproximadament un quart d'hora, el que és d'agrair pels escassos oients, ja que el Saló d'Actes de moment no està dotat d'aire acondicionat.

La Llibreta Gigant de Banca March segueix repartint premis dins Sant Joan

Pedro Florit Nicolau (Sope) i Antoni Omis Bauzá (Parric) les ha correspost una gelera amb radio i Andreu Galmes Bauzá (Sobrassada) li ha correspost una barbacoa.

Aquests són els tres santjoaners que han estat premiats en el sorteig del passat dia 22 de juny, per esser titulars de la Llibreta Gigant de Banca March.

La història de Sant Joan és una "assignatura pendent"

"La història de Sant Joan és una "assignatura pendent". És un camp només començat a explorar i un treball que si no el feim els santjoaners és improbable que el faci altra gent.

Els anys quaranta un grup de santjoaners va realitzar una tasca molt positiva en favor de la historiografia de Sant Joan amb DOCUMENTA i les festes de Sant Sebastià, en què es va reunir una quantitat notable de documentació, si bé parcial i no sistemàtica. Aquella iniciativa es va estroncar. Seguiren unes dècades en què la investigació i divulgació de la història de la vila restaren marginades.

Des de fa anys, diverses persones, preparades a la universitat o autodidactes han continuat aquella investigació històrica i han publicat treballs monogràfics a les revistes *Sant Joan*, *Mel i Sucre* i *Damunt Damunt*. El nivell cultural de la població ha crescut moderadament i avui es mostra una certa receptivitat per les publicacions d'història local. Per altra banda tenim ara catalogats els arxius municipal i parroquial.

Potser hagi arribat l'hora d'organitzar un treball sistemàtic d'investigació i de publicacions, encaminat a l'elaboració de la història de Sant Joan. L'Obra Cultural ha proposat a Josep Estelrich i Costa la coordinació d'aquesta tasca, per ajuntar en un objectiu comú la feina que es va fent en els diversos camps de la investigació.

Per parlar d'aquesta proposta, reflexionar sobre la seva viabilitat i determinar la manera de portar-la a cap, **et convidam**, a una reunió el dia 2 de juliol, a les 21'30 h., al local de l'Obra Cultural Balear, carrer Ramon Llull.

Amb aquesta circular foren convocats diferents intel·lectuals i altres aficionats, "investigadors lleigs", interessats en la recerca històrica i en la nostra cultura popular. A la reunió, que es desenvolupà en un ambient agradable, no hi assistiren tots els convocats, així i tot, s'exposaren moltes idees positives.

Vacunació de cans

"Cadascú a caseva i es cans a Son Coll"

Desconeixem l'origen d'aquesta dita popular o el fet o anècdota que la motivà. El que és cert és que durant els passats dies 8 i 9 de Juliol foren molts els cans o cusses "santjoaners" que "visitaren l'Ajuntament. Des del mateix Ajuntament s'havia fet una crida anunciant la campanya de vacunació contra la ràbia. Campanya que s'ha realitzat juntament amb la Conselleria d'Agricultura i els Ajuntaments.

Federico Sanchez i Albertí, un jove menescal de 28 anys, ciutadà i amb arrels de Banyalbufar, que estudià a Leon i Múrcia, ens ha informat sobre aquesta campanya.

En total han estat vacunats 26 animals. Cosa curiosa és que els 75 per cent dels animals vacunats han estat cans i i sols un 25 per cent cusses.

De les races vacunades hi ha una àmplia mostra, però que poden englobar en cans de caça i de companyia.

Federico Sanchez ens ha dit que

pràcticament aquest és el seu primer

treball, actuant per lliure i que abans de Sant Joan havia realitzat la campanya de vacunació al poble de Campanet.

Preguntat si no havia estat mai mossegat ens va dir que no, però mentre feim la foto que il·lustra aquesta petita notícia tingueren la oportunitat de veure un canet "petit i punyeta", que es va resistir i una i altra vegada a la injecció, intenta mossegar al menescal. Com que el canet era tan petit que el morral li era gros, vàrem haver d'improvisar una mena de "camisa de força" per logar vacunar el canet. Tot acabà bé. El dissabte horabaixa dia 9, que l'Ajuntament estava tancat, foren vàris els propietaris de cans que encara volien vacunar-lo.

Entre els propietaris de cans que han passat per l'Ajuntament hi ha molts de "nous santjoaners" o "santjoaners de cap de setmana".

Accident de trànsit

El passat dia 22 de juny, el mecànic Sebastià Antich Vaquer quan transitava per la carretera de Petra a Sineu sofrí una aparatós accident de trànsit, quedant la furgoneta d'en Sebastià molt mal parada. Sortosament Sebastià sols tingué unes petites lesions.

El passat dia 22 de juny, es produí un accident de trànsit en el perillós cantó de Can Tronca.

Antoni Karmany Dalmau i un estranger tingueren una topada, havent d'intervenir l'Equip d'Atestats de la Guàrdia Civil.

En aquest mateix cantó fou envestit el cotxe de Cati Fullana unes setmanes després.

El passat dia 11 de juliol el nin Fernando Benejam fou atropellat per un cotxe quan sortia del camí del Restaurant "Sa Cova" i va irrompre dins la carretera, davant Autos San Joan.

Sortosament el nin sols va sofrir bastantes nafres, pero no cap ferida greu.

El ferit és fill de Fernando el jardiner i ex-corredor ciclista.

Noces

Joan Jaume Bou amb Antònia-Sònia Campins Mas, se casaren el passat dia 25 de Juny.

La cerimònia religiosa es feu a la Basílica de Sant Francesc de Palma i el sopar de nocés a l'Hotel Palas Atenea.

Els recién casats han fixat la seva llar a Palma, on Joan Jaume (de Can Gorreta) és Policia Municipal. D'altra banda Sònia Campins és una coneguda, encara que jove, pintora, que exposà la seva obra a Sant Joan pel mes d'agost de 1.993, en motiu de les Festes Patronals.

La nostra enhorabona als recién casats i a les seves respectives famílies.

Notícies de la parròquia

Dins les festa del Naixement de Sant Joan, enguany es va intentar recuperar una tradició, el "Ball de Sant Joan Pelós". Així l'agrupació Aires de Pagesia va presentar aquest ball durant la missa que se celebrà en honor del nostre Patró, gairebé com si fos un ball de l'oferta al que ja hi estam acostumats. Abans de la missa es passejaren per alguns carrers del poble i obsequiaren a la gent amb clavells.

Clausura del Curs Parroquial

El passat dia 12 de juny al Santuari de Consolació tingué lloc la cloenda del curs parroquial. Foren examinades les coses positives com també aquelles que no han acabat d'agradar i el que s'hauria de fer per millorar-les. Fou una reunió profitosa i sortiren coses interessants pel millor desenvolupament de la Parròquia.

A la missa del vespre d'aquest mateix dia, el Rector Onofre Torres en donà deguda informació, de la trobada.

Dia del Papa

En la capta que es realitzà a la Parròquia el passat diumenge dia 3 de juliol, en motiu del dia del Papa, es conseguiren 71.600 pessetes.

Llegiu

Damunt

Damunt

Festival internacional de Música al Pla de Mallorca 94

Diumenge, dia 24 de juliol, a les 21'30 h. a l'església parroquial de Vilafranca de Bonany. Orquestra Simfònica de les Illes Balears "Ciutat de Palma". Solista, Enrnesto Bittetti (guitarra)

Diumenge, dia 31 de juliol, a les 21'30 h. a l'església parroquial de Llubí. Ala Voronkova (violí), Guerassim Voronkov (piano).

Diumenge, dia 28 d'agost, a les 21 h. a l'església parroquial d'Ariany. 2111 Quintet de Metall de l'Orquestra Simfònica del Gran Teatre del Liceu.

Diumenge, dia 11 de setembre, a les 21'30 . A l'església parroquial de Costitx. Capella mallorquina. Camerata "Sa Nostra"

Dilluns, dia 25 de juliol, a les 21'30 h. a l'església parroquial d'Algaida. Arnau Reynés, (orgue), Julio Beltrán (trompeta).

Diumenge, dia 14 d'agost, a les 21'30 h. a l'església parroquial de Sencelles. Abigaïl Prat (arpa), Shigenori Kudo (flauta).

Dilluns, dia 29 d'agost a les 19 h al local de la Tercera Edat de Sant Joan. Eleuterio Domínguez (piano)

CLOENDA

Diumenge, dia 18 de setembre, a les 20 . Al Santuari de Cura (sala de Gramàtica). Grup de cant gregorià de l'Ateneu de Sant Just Desvern

Processionària del pi

La Conselleria d'Agricultura i pesca, dins el Pla d'actuació per lluitar contra la Processionària del Pi a 1994, té previst realitzar un tractament utilitzant mitjans terrestres en aquelles zones en les que per ses reduïdes dimensions, característiques singulars o per estar dins el nucli urbà, no és convenient l'aplicació aèria dels productes.

Com en altres anys, s'ha previst també un subministrament de trampes amb feromones per reforçar la lluita biològica, mitjançant la captura massiva dels mascles d'aquest insecte.

Complementant les actuacions de la Campanya contra la plaga que ens ocupa, aquest any es disposarà de munició especial per a l'eliminació directa mitjançant tirs d'escopeta a nius o bosses de processionària.

Amb el fi de programar aquests tractaments, és necessari que ens proporcioni el següent:

a) El nombre de trampes per a la lluita biològica que precisaran, essent suficient la trampa per hectàrea.

b) Indicar detalladament si en el seu àmbit d'actuació existeixen zones de pinar susceptibles de tractament terrestre i que hagin estat a tacades en anys anteriors per la processionària.

c) Unitats de munició especial necessàries per al tractament complementar i terrestre.

El termini i llocs per presentar les sol·licituds seran els següents:

1.- El subministrament de trampes serà mitjançant l'empresa Serveis Forestals de Balears, S.A. (SEFOBA-SA), telèfon: 72.28.80, del 10 al 30 de juliol del present any.

2.- El producte que s'utilitzarà per el tractament químic-terrestre serà el Dimilin 25% PM, ja que reuneix les característiques d'elevada selectivitat i efectivitat per la plaga i mínima toxicitat (peril·lositat: A-A-A).

Per fer el tractament necessitem disposar a la Conselleria d'Agricultura i Pesca, Servei d'Agricultura, abans del 10 de setembre, de la informació del punt b.

3.- El subministrament de cartutxos del calibre 12/70 plom nº 11 (tipo "Mostaza"), serà mitjançant SEFOBA-SA i es realitzarà entre els dies 10 i el 30 de desembre de 1994.

Per a més informació poden dirigir-se al Servei d'Agricultura, Secció de Sanitat Vegetal d'aquesta Conselleria, telèfon: 17 61 00

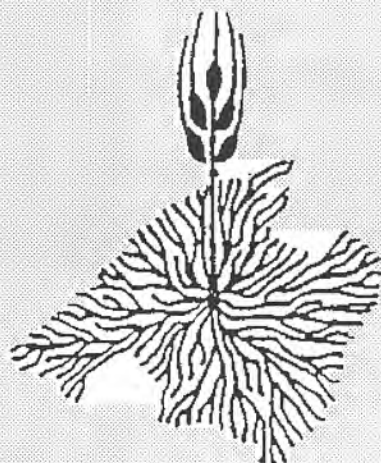
Palma, 20 de juny de 1994

El director general de producció i indústries agràries
Sgt. Jaume Darder Ribot

Grup d'Agricultura Ecològica GAE

El G.A.E. (Grup d'Agricultura Ecològica a Mallorca) vos comunica la publicació d'un llibret sobre els arbres fruiters de castes mallorquines. És el recull del treball realitzat per tal que aquestes castes segueixin entre nosaltres com part d'una riquesa cultural pròpia. Riquesa cultural en el sentit més estricte i més ampli de la paraula, riquesa agri-cultural, conreu de la terra, conreu de la identitat. A aquest llibre hi trobareu, entre altres, una explicació sobre els motius de la tasca realitzada i la seva importància, una relació dels arbres recuperats i les seves característiques, un calendari de maduració, l'elecció dels porta-empelts i una fitxa pensada per poder fer el seguiment dels arbres (floració, maduració, plagues, enfermetats). Els principals redactors han estat Bernat Canyelles, Maria Antonia Manzanal i Llorenç Payeras. També hi trobareu un escrit d'en Biel Serra, a qui molts recorden amb estima.

El seu preu és de 500 pts. i el podeu demanar a l'adreça que segueix, per escrit (millor si indiqueu un telèfon) o els dilluns a partir de les 7 h.

Grup d'Agricultura Ecològica
C. Jaume I, 16 B
07320 Santa Maria del Camí
o al telèfon 72 71 83 (capvespres)

Animeu-vos a conèixer-lo i a participar en la continuïtat d'aquesta tasca.

Temps de meses i calor

De l'any quaranta al setanta
fou temps que bé me record
ara "no mata ni espanta"
navengat a dins bon port
rostoll llarg més bé s'aguanta
en què ho sigui per disort.

Aquell temps ho era dur
pesat i mal d'aguantar
de bon matí i ben dijú
és i ha garbejar
i ha plegat brins ben segur
més ben dit ha espigolat.

Tos fèiem es cap ben viu
fent feina tothom cantava
i a jornal riu que riu
de sol a sol ben bé anava
amb cor calent com caliu
el jovent alegre estava.

I ara tot és diferent
sa feina de foravila
ja no se parla des vent
batre a s'era no s'estila
sa maquinària rabent
tot ho ensaca i enfila.

Tenguent set en sa calor
ja no fa falta sa gerra
sa gelera i es tassó
que sols no toquen en terra
tan poc sua es pagés no
ni sa camia s'aferra.

Això sí, en es pagar
llavors sí pega suor
es cosejar i embalar
pega un llamp a n'es sarró
no ho sap com ho ha d'agafar
tant l'amo com es senyor.

Sols se pensa en so fer via
anant de s'estiu a s'hivern
amb més penes que alegria
passant si se perd cap pern
maquinària i energia
i així està el pagès modern.

Bàrbara Matas i Sastre

Glosa feta de Joan Matas Sastre "Ferrer Peremates" A Joan Matas Antich, presidente de la Tercera Edat

Honorable President
de sa nostra 3ª edat
concediu-me llibertat
per dir-vos lo que me sent
sense pecar d'insolent
just diré la veritat,
sa vostra amabilitat
es d'un nivell cent per cent,
sou discret, intel·ligent
de fer favor, afectat
sempre estau a preparat
per servir a s'altra gent
dins vós no hi ha res dolent
perquè vos sobra bondat
quan acabeu es regnat
en que d'anys en visque cent
podrà dir tota sa gent
tant si es jove com granat
que sou i sempre heu estat
amable i obedient
i sou, com a President
es personatge adequat.

Joan i Mates

A Damià i Antonia

Que Déu del cel beneesqui
vostra bona intenció
vivint ja preocupats
pel futur de l'infantó
fins aquí no té valor
es bé que li heu aportat
que beneesqui el Senyor
vostra bona voluntat
i que el pogueu veure créixer
robust i espavilat.

Catalina Jaume de Calicant

Paraules per a una amiga

(Dedicat a Catalina Nicolau
"Xisqueta")

Déu del cel te protegesqui
bona amiga Catalina
premiat ses bones obres
que has fetes durant sa vida
que hagi aollit de bon grat
el teu espòs estimat
en la seva companyia
i que en es final de sa vida
vos poguem donar un abraç

Catalina Jaume de Calicant

Per un passa- temps

Quan jo era jovenet
vaig partir a fer de ferrer
quaranta-cinc anys hi vaig fer
fent feines de tot endret
i ara que he tornat vellet
pas es temps, fent un paner
i si no me surt gaire bé
el transform en covonet.

D'ençà que estic jubilat
me devertesc fent paners
fent això, guany pocs doblers,
però me sent relaxat
i si m'en surt cap d'esgarrat
o amb so cul a s'enrevés
si vénen estrangers
pronte els ho som enroscat.

Així vaig passant es dies
cap en es moment final
que tendré com cada qual
i no hi valdran poesies
ni precés ni enfermeries
ni tenir gran capital
convertit en ser mortal
que ha acabat ses energies.

Joan i Mates

El foc i els piròmans

Estam dins un món pervers
posseïts per sa maldat
s'immensa agressivitat
afecta a tot l'univers.

Molts d'incendis provocats
van destruint sa natura
convertint tanta hermosura
amb un cendrer desolat.

Unes víctimes mortals
pel foc foren atrapats
moren carbonitzats
sense remei pel seu mal.

I molts d'altres desalojats
per salvar les seves vides
en vivendes destruïdes
es perjudicis que ha dat
ses locures atrevides
d'aquests pobres desdixats

Senyal de la fi del món
que Déu va dir que hi hauria
estan present dins sa vida
miserable d'aquest món.

Catalina Jaume de Calicant

Dedicat a Margalida Font

(Sa madona de sa cova)

A dins el meu cor gravat
duc un ram de margalides
totes per jo preferides
per distint significat,
a sa vostre l'he escollida
com a símbol d'amistad,
vos desig felicitat,
salut i molts d'anys de vida.

Catalina Jaume de Calicant.

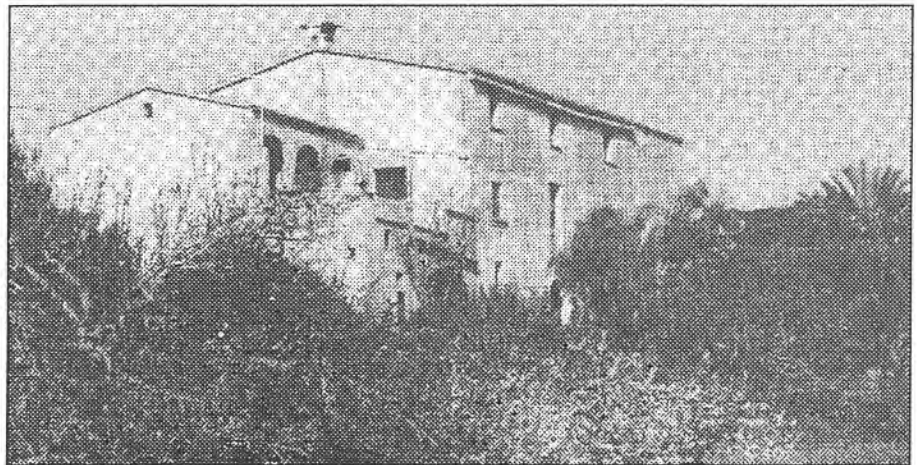
A la mare del petit Lluc

Maria Antònia Ripoll,
mare d'aqueix bell infant
quan en perfum de poesia
amb ells vas dialogant

Com vulgues posar
dins el tendre coret seu
respecte per tots els valorS
Que creà la mà de Déu.

La darrera expressió
de la teva poesia
com té més sabiduria
que no tingué Salamó.
que penetri algun dia
dins el cor del teu minyó.

Catalina Jaume de Calicant

Recordant a Miquel Bauzà Sastre

(En Miquel "Sastre")

Enyorança i descompàs
en Miquel "Sastre" deixa
el trobaran a faltar
sa família i amistats

Ell semre s'havia mostrat
amb tothom bastant atent
estava considerat
dins es grup de bona gent.

Noltros d'ell recordarem
una escomesa amatent
que l'hagi ben acollit
nostre Déu Omnipotent.

Rebin consol cristià
l'esposa, fills i família.

Catalina Jaume de Calicant

Dedicat al pare Joan Company

Déu doni salut i vida
al Pare Joan Company
i beneesqui els seus fans
dins aquell país d'Hondures
a on quaranta-i-un anys
ha prestat moltes ajudes
compartint ses amargures
amb sos cors atribulats
donant exmple de bondat
dins aquella missió
conduint les seves vides
camí de salvació
ja que tots estam cridats
a una vida millor
i sabem que el que persever
gran és el seu guardó
que tots mos vegem un dia
a l'eterna mansió

Catalina Jaume de Calican

Margalida Gayà Bou, la darrera pastora

Canvien els costums, canvien les formes d'explotació ramadera. I amb aquests canvis desapareixen unes "especialitats" o professions (oficis) seculars que tota la vida i a través de la història, hem vist lligats al món rural...

Per això duim a les pàgines de Damunt Damunt a Margalida Gayà Bou, una al·lota jove que durant 14 anys ha exercit de cabrera-pastora sortera.

- Com va esser que posares guarda, a fer de cabrera i pastora?

- Quan em vaig casar als 19 anys, oferiren una cabra al pare del meu marit i ell les ens oferí a nosaltres. La cabra que era plena va fer un cabrit i una cabrida i així va començar tot.

- Com va esser el comprar més animals?

- Sortiren un parell de "lotes" guardetes petites, que compràrem fins a les 55 cabres.

- Com va esser el posar ovelles?

- Perquè les cabres sols mengen lo bo, espipellen mengen damunt damunt, i d'altra banda vaig veure que les ovelles pasturen molt més arran i així va esser que vaig comprar una dotzena d'ovelles prenyades, perquè menjassen pastura més arreu.

- S'entenen les cabres amb les ovelles?

- Me deien "no t'anirà bé, mesclar cabres amb ovelles", perquè ses ovelles són més un animal de pasturar a la nit i en canvi les cabres no van de fosca, perquè són molt porugues i no res les fa por, com per exemple els trons, una tempesta... la cabra s'en vol anar a cobro, en canvi les ovelles en que plogui segueixen pasturant.

- El xot no molesta les cabres?

- Deien que quan una cabra anava remoguda si es xot le prenia l'espanya-

va i que la cabra ja no paria més, però a la meua guarda no ha passat mai res de tot això... perquè com que també he manat un boc per les cabres... quan es boc veia el xot que encaçava la cabra, sortia a "defensar-la" i se sucaven, unes bones bregues, fins que el xot fugia.

- Es boc no encaçava ses ovelles?

- No ho he vist mai

- Quin dels dos animals es xot o es boc són més forts, quan es barallen?

- El xot és un animal que a l'hora d'investir, reula reula, un bon parell de passes, per prendre força i envesteix cap baix. En canvi el boc a l'hora d'investir s'alça i no té tanta força. Per això és el xot el més fort i sempre guanya.

- Quin animal és, l'ovella o la cabra, la que cria més?

- La cabra sol fer dos cabrits i qualque pic tres. Una vegada vaig tenir una cabra que en va fer 4. En canvi les ovelles en solen fer un o dos. Hi ha excepcions.. També he tingudes ovelles que n'han fet tres de mens. Aquests parts que surten de la normalitat duen molta feina per surar-los, perquè els has d'ajudar... la mare sols té dues mames i els més forts són els qui sempre mamen...

Per això molts de mens besons van a parar al mercat de Si-neu.

- Entre es boc o es xot, quin és mes perillós per les persones?

- Tant un com l'altre envesteixen i poden esser perillosos. Per jo és més perillós el xot, encara que a jo no m'ha envestit mai... i en canvi el boc sí que m'ha envestit.

- Quantes ovelles arribares a tenir?

- Unes seixanta

- Qui dóna més rendiment: una ovella o una cabra?

- Si t'encuides, dóna més rendiment una cabra.

- Quina carn trobes millor?

- A jo tant m'agrada la carn de mè com la de cabrit.

- Hi ha moltes de baixes a una guarda?

- Qualcuna que no pot fer el part.

- Has vis mai néixer cap "fenomen"?

- Si una vegada va néixer un cabridet amb dos caps. Tenia un sol cos però dos colls i dos caps. Sols va viure un quart d'hora.

- Quin animal és més familiar, la cabra o l'ovella?

- Les cabres. En tenia una que li deia "sa Petita" que quan me descuidava anava a la taleca i si duia taronges per berenar, se les menjava...

- Els animals te coneixen i tu les coneixes a ells?

- A les cabres sí, les conec bé. To-tes tenen un nom

- Són males de guardar les ovelles i les cabres?

- En s'estiu sí, perquè com que no hi ha verd i si et descuides s'escapen cap un hort... les figues i els albarcocs també els agraden molt i duen molta llepolia

- No t'ajuda ningú per guardar?

- Amb un bon ca no és necessari... els animals tenen més por a un ca que a 10 persones.

- I els cans qui t'els ensenya?

- Jo mateixa. Vaig tenir una cussa que li deien "llavona", que atravessava la guarda i anava a mossegar a s'animal concret que feia tala.

- Has tingut mestres?

- Altres pastors m'han donat consells. Per exemple en Miquel Sastre, que fa molt poc temps ha mort i era molt bona persona, més d'una vegada em va dir el que havia de fer: quan una cabra no podia fer es cabrit, ell em deia el que i així altres coses...

- És entretinguda la feina de pastora?

- M'agraden molt els animals, però has de passar moltes hores tota sola... M'enduïa una radiet. Ara que he après a fer randa m'entretenç així.

- S'aturen els estrangers a fer-te fotos?

- Moltes vegades. Una vegada uns estrangers me compraren una colla de cabridets i esperaren fins es vespre que vaig anar a tancar la guarda perquè per mig del sementer no hi havia manera d'agafar-los.

- A on dus els animals a vendre?

- Primer els duïa a Sineu. Ara ve un mercader a cercar-los

- Has tingut avaria d'algun animal?

- Moltes de vegades m'han caigut cabrits o cabres dins un pou, d'aquests

que hi ha pel mig dels sementers fora coll i com que no saben nedar... si no els he pogut treure tot d'una... han mort anegats. Altres vegades he pogut treure'ls tota sola o m'han ajudat gent que era aprop o veïnats.

- Queden molts de pastors o guardes?

- A Sant Joan pastors sorters sols quedam n'Andreu Sobrassada i jo. Hi ha guarda a qualque possessió.. però durant els darrers 10 anys han llevat moltes de guardes... unes grosses i altres més petites: la del pastor Nuviet, d'en Serral, d'en Miquel Sabater etc.

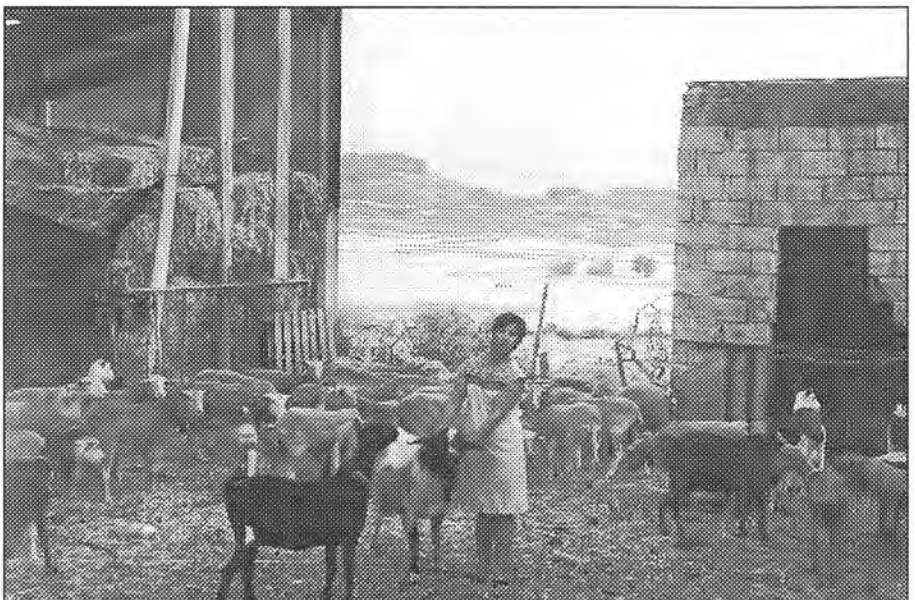
- Els pastors tenen fama de saber endevinar el temps, tu coneixes quan ha de ploure?

- No, si plou i som pels sementers, m'he banyat moltes vegades.

La nostra conversa s'ha allargada donant-me na Margalida dotzenes de detalls i curiositats damunt els animals que ella encara que jove, coneix tan bé.

Gràcies Margalida per tot el que ens has dit. Possiblement avui en dia ets l'única pastora que existeix dins molts de termes, una cosa sorprenent en una al.lota jove, que va realitzar estudis i escollí l'amplària dels sementers i la companya dels animals a l'estretor d'una oficina i la companya dels ordinadors.

Miquel Florit Huguet

Els rectors de Sant Joan (ss. XVI-XIX)

Notes biogràfiques (4)

PERE-ANTONI PALET, doctor en teologia (1680-1696)

Pel mes de setembre de 1680 exercia ja el càrrec del rector de la parròquia de Sant Joan el Rnd. Pere-Antoni Palet. La documentació de l'arxiu fa pensar que el seu rectorat, que va durar més de quinze anys, fou un rectorat grisenc, i va deixar poques coses per contar.

L'única obra remarcable d'aquest període és el retaule barroc per l'altar major de l'oratori de Consolació, enllestit l'any 1689, que va ser retirat del presbiteri l'any 1837 i col·locat al costat esquerre del portal lateral; fou definitivament desmuntat els anys 1959-1966 (1).

No sabem quina intervenció tengué el rector Palet en aquest retaule, *obra sortida de mans expertes, tota proporcionada, ben característica i amb resolta ponderació, fins al punt d'esser un exemplar de respecte entre els coetanis existents*, segons opinió de l'erudit arqueòleg Antoni Giménez (2). El procés de fabricació i pagament d'aquest retaule degué quedar consignat en el llibre d'obrerries corresponent als anys 1684-1727, que és un manuscrit perdut; del retaule només ens resta el testimoni dels seus elements, avui dispersos, i la data de 1689, que consta a la taula del seu àtic, taula que representa la multiplicació dels pans i els peixos i es troba dins la sagristia del santuari.

Sempre ens havia cridat d'atenció que en el cos central d'aquest retaule, a banda i banda del nínxol destinat a la imatge de la mare de Déu, s'hi posassin dues taules, avui col·locades a la rectoria de Sant Joan, amb les figures de sant Roc i el beat Salvador d'Horta, dels quals no n'havíem trobat cap referència devocional en tota la documentació de la parròquia. Fa molt poc temps hem trobat una al·lusió que podria relacionar la devoció a aquests

sants amb el convent de sant Bernadí dels frares franciscans de Petra: *l'any 1640 morí Miquel Armengual, del Rafal Figuera; deixà 4 misses, 2 a Sant Roc i 2 al beat Salvador de Horta, del convent de Sant Bernadí* (3). És un fet que podria obrir-nos un pas al coneixement de la història del retaule.

Del rector Pere-Antoni Palet en quedà un altre testimoni a la vila de Sant Joan: el llinatge *Palet*. Dos nebots seus, fills d'Antoni PALET, germà del rector, i d'Antonina MAURI, es casaren a Sant Joan i engendraren dues branques: els *Nicolau-Palet* i *Palet-Nicolau*, amb una descendència que es perllongà cent cinquanta anys.

L'honor Llorenç NICOLAU Fiol (1661c.-1736), de son Font Vell, fill d'Antoni Nicolau (mort el 1702, essent batle reial) i de Joana Fiol (+1705) es casà amb Elisabet PALET MAURI (+1723); tengueren 5 fills:

-Dr. ANTONI NICOLAU PALET, Pre. n. (1686). Va ser col·legial de la Sapiència (1711), Vicari de Sant Joan (1713) i Vicari de Vilafranca (1725).

-Joana NICOLAU PALET (1691c.-1755), casada en les núpcies amb Berenguer Gayà de Solanda, i en 2es. amb l'hon. Llorenç Nicolau de son Ramon.

-Llorenç NICOLAU PALET (1692-1742), regidor l'any 1740, casat les n. amb Caterina Gayà Mayol (+1720), en 2es amb Margarida Serra Nicolau de Montuiri (+1740) i en 3es amb Margarida Salom.

-Pere-Antoni NICOLAU Palet (1706c.-1730), que feia el nom pel seu oncle rector, casat amb Joana Mª SERRA NICOLAU de Montuiri (1705-1735), el qual morí en es Pont Setrí, als 24 anys.

-Miquel NICOLAU PALET (+1770), casat en les n. amb Coloma Nicolau Mora de son Ramon (+1735) i en 2es amb Joana Calafell Bauçà (1709c.-1759) de la parròquia de Santa

Creu de Ciutat.

Els germans NICOLAU PALET no transpassaven el llinatge *Palet*, i amb la mort de Miquel, l'any 1770, s'extingí el llinatge en aquesta branca.

Frederic PALET MAURI, germà d'Elisabet, la madona jove de son Font, es casà amb Caterina NICOLAU Fiol (+1721), germana de l'hon. Llorenç de son Font. Varen tenir tres fills:

-Frederic PALET NICOLAU (1687c.-1741), casat amb Antonina FONT BARCELÓ, aquí el poble anomenava *la viuda fedelica* perquè la seva viudedat durà 46 anys, tengué una única filla, Caterina PALET FONT (+1793), casada amb Guillem BAUÇÀ de ses Rotes; el fill d'aquest matrimoni, Frederic BAUÇÀ PALET (+1826), casat amb Caterina-Anna Bou, ja no transmeté el llinatge *Palet*.

-Joan PALET NICOLAU (1697c.-1752), paraire, casat amb Joana Mª Antich, el qual morí sense descendència.

-Cristòfol PALET NICOLAU (1700c.-1746), casat amb Joana SALOM SALOM (1704c.-1759), tengué la més nombrosa, però també més dissortada nissaga. El seu fill Frederic PALET SALOM (+1803), marit d'Antonina Fiol (+1744), tengué quatre fills, tres dels quals moriren albats, Cristòfol als 22 mesos, Joana Maria d'un any, i altra Joana Maria de 10 mesos; només se salvà un altre Cristòfol PALET Fiol (1769c.-1806), casat amb Margarida-Anna BOU, el qual, després de veure morir dos fills albats, Antonina als 14 mesos i Frederic als 16, se n'anà d'aquest món als trenta-set anys, deixant una filla Antonina PALET BOU que, després de casar-se amb Miquel Barceló, morí també molt jove l'any 1827. Amb ella s'extingí definitivament a Sant Joan el llinatge *Palet* que hi havia arribat de la mà del rector Rnd. Pere-Antoni.

El 10 de febrer de 1699 el Dr. Pere-

Antoni Palet morí sobtadament, *sens fer testament ni obra pia* (4). L'endemà mateix, el bisbe Pere d'Alagó nomenava vicari encarregat per regir interinament la parròquia, el Rnd. Francesc Esteva, beneficiat de la parròquia de Sineu (5).

JOAN ESCANELLES, doctor en teologia (1696-1709)

Hem trobat totes les dades de les oposicions a rector de Sant Joan, guanyades pel Dr. Joan Escanelles. El procés que per aquelles saons se seguia era així. En produir-se la vacant d'una rectoria, el bisbe convocava oposicions, a les quals podia concórrer qualsevol prevere de la diòcesi i també els clergues encara no preveres; l'exercici d'oposició consistia en la dissertació durant dues hores sobre un tema de teologia, davant un tribunal de tres examinadors que qualificaven l'exercici de cada un, per a què el bisbe elegís, *entre els opositors dignes, el més digne*; era amenaçat amb pena d'excomunió aquell opositor que intentàs, per si o per una altra persona, procurar-se recomanacions; es donaven deu dies de temps per a què els interessats anassin a la cúria diocesana per apuntar-s'hi; el decret de convocatòria es fixava a les portes de la Seu, de la parròquia vacant i de la cúria diocesana.

Expirat el plaç d'inscripció, s'assenyalaven els dies per a realitzar la dissertació; actuaven dos opositors el matí i altres dos l'horabaixa, durant els dies necessaris segons el nombre d'opositors. Vint-i-quatre hores abans de l'hora assignada a cada u per a la seva actuació, l'opositor treia sorts del tema que havia de tractar, aficant una agulla entre els fulls d'un llibre de teologia -el *Llibre de les Sentències* de Pere Llombardo- i disposava d'un dia per preparar la seva exposició. Les dissertacions es feien a la Seu i solia acudir molta gent a escoltar-les. El tribunal d'examinadors donava el seu veredict i el bisbe feia els nomenaments; els elegits emetien **la professió de fe** davant el bisbe i dos testimonis, i prenen possessori del càrrec, personalment o mitjançant un procurador, en presència

del vicari general o el seu delegat, dels preveres de la parròquia i del batle i jurats de la vila.

Les oposicions a aquesta vacant de la parròquia de Sant Joan foren convocades el 10 de març de 1696, un mes, dia per dia, de la mort imprevista del rector Palet. Juntament amb la parròquia santjoanera es podia oposar a les parròquies de Sóller i Campanet; hi concorregueren vuit preveres i dos subdiaques, tots ells amb el grau de doctor: deu opositors per tres parròquies; les oposicions serien aferrissades. El Dr. Escanelles tragué sorts el 28 de març i li correspongué el tema de la presència real de Crist en l'eucaristia; el tribunal d'examinadors era format pel Dr. Ramon Llinàs, rector de Santa Eulàlia, el P. Mestre Fr. Jaume-Joan Vives, mercedari, i el P. Lector jubilat Fr. Miquel Canals, mínim. El dia 26, de les 8 a les 10 del matí, Joan Escanelles féu la seva dissertació a la Seu; sens dubte va ser un dels millors dissertants, i li fou conferida la parròquia de Sant Joan (6).

El 9 d'abril de 1696 prengué possessori de la rectoria, representat pel Rnd. Amador Fiol pvre. i beneficiat de la parròquia, com a procurador, en presència del Rnd. Josep Mora, pvre. i fiscal de la cúria eclesiàstica, actuant de testimonis els Rnds. Llorenç Bauçà Company i Jaume Bauçà Rosselló, a. *polit*, pvres. i acollits a l'església parroquial (7). El 25 de maig va fer la professió de fe i li foren testimonis el Dr. Francesc Cabanelles, rector de Porreres i el Rnd. Joan Carrió, beneficiat a Santa Eulàlia.

Els pocs indicis que ens dóna l'arxiu parroquial sobre el rectorat del Dr. Escanelles el mostren com un rector diligent, eficaç, ordenat i generós.

Faria poques setmanes que havia pres la responsabilitat de la parròquia quan el 12 de juliol convocà una reunió de la comunitat de preveres per elegir un cobrador dels censals, que constituïen la primera base de subsistència de l'economia parroquial, i feia vuit anys que no es cobraven. Foren elegits Joan Mayol *de la plaça* i Guillem Portell, escolà. Els pactes i condicions

amb què es fa la designació revelen el seny d'un home sensat, previsor i liberal (8).

Una de les primeres preocupacions del rector Escanelles va ser la renovació total de la rectoria, desamparada pels rectors antecessors des de quasi un centenar d'anys enrera (9). A penes mig any després de prendre possessori es dirigí al bisbe, exposant que considerava de justícia que s'obligàs als hereus d'aquells rectors a que pagassin les despeses de les reparacions (10).

Dins el primer mig any del seu rectorat, el 2 de desembre de 1696, va fer, juntament amb els jurats, un dels dos millors i més complets inventaris que posseïm de l'oratori de Consolació, precisament dins una època, any 1684-1727, en què tenim més poques notícies del santuari, per ser perdut, com ja hem dit, el corresponent llibre d'obres (11).

Potser l'elogi més complit de la seva labor és el que es llegeix, sense paraules i entre línies, a l'acta de la visita pastoral que va fer a la parròquia el bisbe Francisco Antonio de la Portilla a 23 de novembre de 1704, quan el nostre rector portava vuit anys en el seu càrrec, sobretot si la confrontam amb les actes de visites anteriors, generalment meselles d'observacions, censures, correctius i amenaces de multes pecuniàries al rector i jurats. Gairebé l'única cosa que el bisbe troba deficient és la capella de sant Antoni, l'administració de la qual, per cert, no corresponia al rector sinó, per privilegi, al Comenador dels antonians que dirigien els hospitals de Sant Antoniet i de Sant Antoni de la porta, de Ciutat, al qual els obrers de la capella havien de trametre totes les almoines (12).

Un signe de la seva generositat, i potser també de la seva tendència política, és la seva contribució desmesurada a favor de l'arxiduc Carles d'Àustria, en la que s'anomena *guerra de la successió* a la corona d'Espanya. Felip V, borbó, nét de Lluís XIV de França, era el successor com a rei d'Espanya, designat per Carles II que havia mort sense descendència. L'arxiduc Carles d'Àustria pretengué la corona i declarà

la guerra a Felip V. Malgrat el poble mallorquí, singularment la Part forana, s'inclinava majoritàriament a favor de l'arxiduc, la major part de la noblesa mallorquina era partidària de Felip V, com també el bisbe de la Portilla que li devia el seu nomenament, i Mallorca es declarà a favor del rei borbó l'any 1702. La presència dins el port de Ciutat de l'esquadra anglo-holandesa a favor de l'arxiduc d'Àustria l'any 1706, va provocar la rendició de l'illa al que s'anomenava rei Carles III. El bisbe fou desterrat a Barcelona i ja no tornà a Mallorca. la guerra de successió es perllongà, restant fidels a l'arxiduc Carles, Barcelona que fou conquistada per Felip V l'any 1714, i Mallorca l'any 1715.

El 16 de setembre de 1708 s'havia fet per tota Mallorca la recaudació d'un *subsidi voluntari* per sostenir la lluita de les tropes de l'arxiduc contra les de Felip V. La població de Sant Joan contribuï amb 38 lliures 12 sous, i els quatre preveres de la parròquia aportaren 8 lliures 10 sous. El rector Escanelles va fer un *donatiu de 16 pessas de 8, que són 18 lliures 8 sous* (13).

L'any 1709 el Dr. Joan Escanellas va fer resigna del rectorat a favor del porrerenc Mn. Martí Jaume. A la seva mort donà un altre exemple de la seva liberalitat llegant un cens de 40 lliures anuals per a les almoines dels pobres, reservant-se que *en cas de matrimoni de qualsevol fill del Sr. Antoni Colom, casat amb una germana del rector, el censal d'aquell any es donarà al contraent*. Consta de tres nebots del Dr. Escanelles que reberen aquest llegat per matrimoni: Antoni Colom i Escanelles de la Calobra (1734), una neboda de la qual no consta el nom (1762), i Joana Colom Escanelles (1743), casada amb un santjoaner, el Dr. Pere Mayol i Florit (+1790) (14).

El rector Escanelles va fundar també a la parròquia vint-i-set oficis anuals de matines, fundació dotada amb un censal de 11 lliures 11 sous 3 diners (15)

Josep Estelrich i Costa.

Notes

1. Vegeu ESTELRICH i COSTA, J. *El pujol de Consolació de Sant Joan*. Mallorca 1993, pàgs. 58-59.
2. *L'Oratori de Consolació*, conferència pronunciada el 20 de gener de 1943 a Sant Joan. DOCUMENTA, pàg. 184.
3. ADM (arxiu diocesà de Mallorca), I/47-D/3, f. 57 v.
4. APSJ (Arxiu parroquial de Sant Joan), 13.1.4, f. 20.
5. ADM. Liber comunis 1693-1700, f. 180.
6. ADM, Liber comunis 1693-1701, fs. 184v.-197.
7. APSJ, 23.1, f. 1v.
8. APSJ, 29.2.2, f. 7.
9. Vegeu DAMUNT DAMUNT, nro. 36 (maig 1994), pàg. 18; nro. 37 (juny 1994), pàg. 17.
10. ADM, papers sense classificar. Transcripció de J. MUNTANER a DOCUMENTA, pàg. 464-465.
11. *Inventari dels ornaments de la Capella i Case del Oratori de Nostre Señora de Consolació de la vila de St. Juan, pres per lo Rd. Sr. Dr. Juan Escanellas pre. i Rr. y los honors Jaume Ferragut, Michel Barçaló, Michel Llorens Company y Matheu Mayol, Jurats, encomenat a Guillem Roig, donat de dita Case, als 2 xbre. 1696*. (APSJ, 61.2, f. 1). Vegeu-ne la transcripció completa a *El pujol de Consolació...*, cit. Apèndix 5. Mallorca 1993, pàgs. 146-148.
12. Vegeu DAMUNT DAMUNT, nro. 20 (gener 1993), pàgs. 20-21.
13. ARM (Arxiu del Regne de Mallorca), *Leg^o Papeles sin clasificar*. Transcripció de J. MUNTANER, a DOCUMENTA, pàgs. 238-241. Es podria dubtar de la veritat d'aquesta xifra si no fos per la reconeguda solvència de l'investigador J. Muntaner; es pot pensar en la possibilitat d'un error de còpia o d'impremta. No hem pogut comprovar la seva exactitud perquè la referència que dona Muntaner és insuficient. Si la xifra és exacta, sembla que queda patent la preferència del rector pel rei Carles III.
14. APSJ, 41.1, fs. 1. 30. 59. 64 v. 118. 254. Pel Dr. Pere Mayol i Florit, vegeu MEL I SUCRE, nro. 166 (abril 1994), pàg. 30.
15. APSJ, 13.5, f. 78.

**La família "Boveta"
a Bons Aires**

Aquesta fotografia fou feta dins el comerç, propietat de la família Boveta-Capallet, allà a l'Argentina, a Villamasa, on aquesta família tenia botiga forn i lloc on es venien les medicines apotecaria).

El nin, primer començant per la dreta, és Joan Mas Gayà, que es casa amb Margalida Llaneras (Fornera). El segon és el seu pare Josep Mas Bauzá (Boveta). El quart és Josep Gayà Bauzá (Boveta) i la primera era la seva germana Catalina Gayà Bauzá (Boveta).

En Pep i Na Catalina Boveta eren fadrins.

Pep Boveta va fer una bona fortuna per Amèrica i quan tornà va dur un cotxe i començà el que seria el complex industrial conegut per "Sa Farinera Nova". Dels doblers que dugué de Bons Aires comprà la possessió de Sa Cabaneta, a la Vileta (Palma), una casa a s'Arenal, un trast a s'Illot a primera línia i edificà la casa del carrer Major.

Pep Boveta es casà amb la santjoanera Catalina Oliver Juan (Marranxona) i tingué una filla.

Catalina Boveta se casà amb en Joan Mola de Manacor i tingué dues filles: una fou mestra d'escola a Sant Llorenç i l'altra es casà amb un manacorí.

(Foto cedida per Margalida Llaneras)

El corredor Nicolau

El corredor Nicolau era molt popular i conegut dins Sant Joan. De nin va estar a Sant Joan. Va ésser lletat per l'esposa de l'amo Arnau Penya i mai oblidà la seva dida i didot.

Va muntar a Sant Joan un taller de bicicletes, del que cuidava un mecànic. Aquest taller estava en el núm. 32 del carrer de Petra, on anys més tard Pep Payeras hi obrí una botiga.

La llar de l'amo Arnau Penya era en el núm. 14 del carrer Unió

(Foto cedida per Josep Antich "Mandai")

